

Lista isključenjih delatnosti

Poslovna saradnja neće biti uspostavljena ili održavana sa klijentima koji se bave bilo kojom od navedenih aktivnosti:

Neetičke prakse i uslovi rada:

- a) Proizvodnja ili aktivnosti koje podrazumevaju štetne ili eksploatatorske oblike prinudnog rada/štetne dečije radne snage¹, diskriminatorne prakse ili prakse koje sprečavaju zaposlene da koriste svoja zakonska prava udruživanja i kolektivnog zalaganja za bolje uslove,
- b) Proizvodnja ili trgovina narkoticima²,
- c) Proizvodnja ili trgovina oružjem (uključujući lovačko oružje i municiju)³,
- d) Kockanje (uključujući online kockanje), kazina i slična preduzeća⁴,
- e) Izdavanje kripto valuta i trgovina kripto valutom,
- f) Prostitucija i svako poslovanje u kojem je primarna delatnost vezana za pornografiju;

Aktivnosti štetne po zdravlje, bezbednost i životnu sredinu:

- g) Proizvodnja, trgovina ili upotreba nevezanih azbestnih vlakana ili proizvoda koji sadrže azbest⁵,
- h) Proizvodnja ili trgovina proizvoda koji sadrže polihlorovane bifenile⁶,
- i) Proizvodnja ili trgovina farmaceutskih proizvoda, pesticidima/herbicidima i drugim opasnim materijama koje su pod međunarodnim istekom ili zabranama⁷,
- j) Proizvodnja ili trgovina radioaktivnim materijalima (uključujući skladištenje i postupanje sa radioaktivnim otpadom), poslovne aktivnosti ili delatnosti koje se povezuju sa nuklearnom industrijom ili nuklearnim materijalima⁸,
- k) Lov ribe drift mrežom u morskom okruženju koristeći mreže veće od 2,5 km u dužini,
- l) Prevoz nafte ili drugih opasnih supstanci tankerima koji ne ispunjavaju uslove koje je postavila Međunarodna pomorska organizacija (International Maritime Organisation – IMO)⁹,
- m) Aktivnosti koje uključuju ispuštanje genetski modifikovanih organizama u prirodno okruženje bez odobrenja nadležnog organa ili u slučajevima kada se nadležni organ deklarira kao GMO-free¹⁰,
- n) Aktivnosti u okviru, u blizini i uzvodno od zaštićenih područja klasifikovanih prema listi IUCN za kategorije I-IV¹¹,
- o) Trgovina divljim životinjama ili divljim proizvodima regulisanim CITES-om¹²,
- p) Prekogranični prenos otpada zabranjen međunarodnim pravom¹³,
- q) Izgradnja (mini) hidro centrala - kaskada bez odgovarajuće ekološke procene,
- r) Proizvodnja ili trgovina supstancama koje oštećuju ozonski omotač i koje podležu međunarodnom povlačenju sa tržišta¹⁴,
- s) Komercijalne operacije seče šuma ili kupovina opreme za seču namenjene upotrebi u primarnim tropskim vlažnim šumama, proizvodnja i trgovina drva ili drugih šumskih proizvoda, osim iz šuma kojima se upravlja na održiv način¹⁵,
- t) Eksploatacija rudnika dijamanata i komercijalizacija dijamanata, kada se zemlja domaćin ne pridržava Kimberli sporazuma (KPCS) ili drugih sličnih međunarodnih sporazuma o ekstraktivnim resursima,
- u) Podzemna eksploatacija sa ciljem izdvajanje metala, uglja, uljnih škriljaca i drugih minerala,
- v) Proizvodnja uglja drugim metodama osim retortne metode (upotrebe zatvorenih metalnih kontejnera).

Aktivnosti koje imaju negativan uticaj na društvo:

- w) Proizvodnja ili trgovina bilo kog proizvoda ili aktivnosti koji se smatraju nezakonitim u skladu sa zakonima ili propisima zemlje domaćina (tj. na nacionalnom nivou) ili u skladu sa međunarodnim konvencijama i sporazumima, uključujući ali bez ograničenja na, zakone ili konvencije koje se odnose na zaštitu biodiverziteta resursa¹⁶ ili kulturnog nasleđa,
- x) Aktivnosti u okviru, u blizini ili odmah do zemljišta gde su nastanjeni starosedeooci odnosno ugrožene grupe, kao što su zemljišta i vodeni tokovi koji se koriste za egzistencijalne aktivnosti poput ispaše stoke, lova i ribolova,
- y) Aktivnosti koje mogu negativno uticati na područja od kulturnog i arheološkog značaja,
- z) Aktivnosti koje uključuju prisilno preseljenje,

Klijenti koji se bave bilo kojom od navedenih aktivnosti neće biti finansirani:

- Većinska proizvodnja ili trgovina alkoholnih pića (osim piva i vina)¹⁷,
- Većinska proizvodnja ili trgovina duvana¹⁸

- 1 Ovo uključuje aktivnosti vezane za trgovinu ljudima. Prisilni rad podrazumeva sve vrste rada ili usluga koje se ne pružaju dobrovoljno već pod prinudom ili prisilom ili pretnjom posledica. Štetna rad dece podrazumeva sve vrste ekonomske eksploatacije koja je štetna ili utiče na obrazovanje dece ili je štetna za zdravlje dece odnosno njihov fizički, fizički, mentalni, duhovni, moralni ili socijalni razvoj. Za detalje pogledati regulativu IFC-a (IFC/MIGA Zajednička politika o prisilnom radu I štetnom radu dece); ILO Deklaracija o fundamentalni principima i pravima na radu, što uključuje i principe sadržane u sledećim konvencijama: ILO konvencije 29 i 105 (prisilni i obavezujući rad), 87 (sloboda udruživanja), 98 (pravo na kolektivni ugovor), 100 i 111 (diskriminacija); 138 (minimalne godine); 182 (najgori oblici dečijeg rada); univerzalna deklaracija o ljudskim pravima.
- 2 Termin barbitucs odnosi se na sve ilegalne prirodne i sintetičke opojne droge i psihotropne supstance. Za dalju referencu pogledati UN Jedinstvenu konvencije o opojnim drogama (1961), kao i Žutu listu Međunarodnog odbora za kontrolu narkotika (INCB).
- 3 Bezbednosne kompanije koje kupuju ručno oružje i municiju za ličnu upotrebu, bez namere da ih preprodaju, isključeni su iz ove odredbe.
- 4 Ove odredbe isključuju dobrotvorne lutrije koje svoju zaradu ulažu isključivo u dobrotvorne aktivnosti za opšte dobro, kao i ona lica ili subjekte koji prave manje od 25% prometa nudeći kockanje.
- 5 Ovo se ne odnosi na kupovinu i korišćenje vezanih azbestnih cementnih ploča u kojima je sadržaj azbesta < 20%.
- 6 Polihlorovani bifenili: grupa visoko toksičnih hemikalija koja se često nalazi u električnim transformatorima sa naftnim punjenjem, kondenzatorima i prekidačima koji datiraju iz 1950-1985.
- 7 Listu proizvoda koji su predmet povlačenja sa tržišta i zabrane obezbedili su IFC i EBRD. Referentni dokumenti sadrže EU Uredbu (EEC) 2455/92 koja se odnosi na izvoz i uvoz određenih opasnih hemikalija, sa izmenama i dopunama; UN Konsolidovanu listu proizvoda čija su potrošnja odnosno prodaja zabranjeni, povučeni, strogo ograničeni ili nisu odobreni od strane vlade; Konvenciju o prethodnom davanju saglasnosti za određene opasne hemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (Roterdamska konvencija); Stokholmsku konvencija o dugotrajnim organskim zagađivačima; SZO Klasifikacija pesticida prema opasnosti.
- 8 Ovo se ne odnosi na kupovinu medicinske opreme i bilo koje druge opreme gde je radioaktivni izvor minimalan odnosno adekvatno zaštićen.
- 9 Ovo obuhvata: tankere koji nemaju sve potrebne MARPOL SOLAS sertifikate (uključujući, ali bez ograničenja na, ISM Code usklađenost), tankere sa crne liste Evropske unije ili tankere zabranjene Pariskim Memorandumom o razumevanju (MOU) o kontroli državnih luka i tankere koji se nalaze pred povlačenjem iz upotrebe u skladu propisima 13G i 13H Aneksa i MARPOL-a. Nijedna trupa tankera starija od 25 godina ne sme se koristiti.
- 10 Za EBRD zemlje poslovanja: aktivnosti koje uključuju ispuštanje GMO u prirodno okruženje treba da budu upućene na EBRD i procenjene prema odgovarajućim propisima o performansama.
- 11 Aktivnosti u okviru bilo koje druge zaštićene zone pored pomenutih mora da se razmatraju posebno za svaki slučaj, kao što je definisano u Standardu za upravljanje uticajem kreditnih aktivnosti na očuvanje životne sredine i socijalne odgovornosti. Druge zaštićene zone mogu biti IUCN kategorije V & VI, UNESCO lista svetske prirodne baštine, Ramsar lokacije (Konvencija o močvarama od međunarodnog značaja), Emerald lokacije (Bernska konvencija), Natura 2000.
- 12 CITES: Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje faune i flore. CITES lista vrsta dostupna je od strane IFC ili EBRD. Vrste sadržane na listi mogu se videti na <http://www.cites.org> ili pristupom CITES bazi podataka o vrstama putem <http://www.cites.org/eng/resources/species.html>
- 13 Referentni dokumenti su: Uredba (EC) Br. 1013/2006 o prevozu otpada; Odluka C (2001) 107/Konačna odluka OECD Saveta u vezi sa revizijom Odluke C (92) 39/Konačna odluka o kontroli prekograničnog kretanja otpada namenjenog za operacije obnove; Bazel Konvencija od 22. marta 1989. o kontroli prekograničnog kretanja opasnog otpada i njegovog odlaganja. Za dodatne informacije i pojednostavljene smernice Bazelske konvencije posetiti <https://www.basel.int>
- 14 Supstance koje oštećuju ozonski omotač (ODSs): hemijska jedinjenja koja reaguju sa stratosferskim ozonom i oštećuju ga, što dovodi do široko publikovanih "ozonskih rupa". Montrealski protokol navodi ODDs i datume njihovog planiranog smanjenja i povlačenja. Spisak hemijskih jedinjenja regulisanih Montrealskim protokolom, koji obuhvata aerosole, rashladna sredstva, agense za stvaranje pene, rastvarače i sredstva za zaštitu od požara, zajedno sa brisanjem zemalja potpisnica i rokovima za povlačenje, dostupan je od strane IFC ili EBRD.
- 15 Održivo upravljanje šumama mora biti sertifikovano (od strane međunarodnih i nacionalnih sertifikatora), ukoliko je dostupno, ili mora biti u skladu sa politikom banke o finansiranju seče.
- 16 Relevantne međunarodne konvencije biodiverziteta obuhvataju, bez ograničenja: Konvenciju o očuvanju migratornih vrsta divljih životinja (Bonska konvencija); Konvenciju o močvarama od međunarodnog značaja, naročito staništa ptica (Ramsarska konvencija); Konvenciju o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija); Konvenciju o svetskoj baštini; Konvenciju o biodiverzitetu.
- 17 Ovo se ne odnosi na klijente/preduzeća koji nisu uključeni u ove aktivnosti u značajnoj meri. „Nisu uključeni u značajnoj“ meri znači da je navedena aktivnost sporedna u odnosu na osnovne operacije klijenta. Izuzeci se mogu napraviti uz saglasnost IFC.
- 18 Isto kao prethodno